

Lausunto Sote100 –lakipaketista (HE 56/2021 vp) hallintovaliokunnalle

Kari Telaranta
johtava asiantuntija

Tämän lausunnon lähtökohdat

- Hallituksen esityksen mukaiset muutokset substanssilakeihin ovat tarpeellisia palveluiden siirtämiseksi hyvinvointialueille
- Lausuntoa valmistellessa huomio on kiinnittynyt kahteen lakiin, joissa yksityiskohdilla voi olla hyvinkin suuri merkitys lopputuloksen kannalta
- Näitä ovat:
 - Avotulentekokieltoa koskeva pykälä (pelastuslaki 6 §)
 - Pelastustoimen valvontaan liittyvä hallintomenettely (pelastuslaki 81 §)
 - Asumisen turvallisuus on välttämätöntä huomioida osana ikääntyneen väestön palveluita (vanhuspalvelulain soveltamisala ja palveluiden sisältö)

Avotulen kategorinen kielto metsäpalovaroituksessa ei ole oikeasuhtaista

- 1.1.2019 muutetulla pelastuslailla tosiasiallisesti, viranomaisten muuttuneiden tulkintojen seurauksena kiellettiin avotulen tekeminen sekä pyrotekniikan käyttö myös yleisötapahtumissa metsäpalovaroituksen aikana
- Aiemmin pelastusviranomaisen hyväksynnällä oli tosiasiallisesti mahdollista käyttää pyrotekniikkaa tai sytyttää esimerkiksi juhannuskokko metsäpalovaroituksesta huolimatta, kun oli kyse ammattimaisesta tapahtuman järjestäjästä ja turvallisuusjärjestelyt oli asianmukaisesti suunniteltu etukäteen
- 1.1.2019 jälkeen oikeustila on siis muuttunut ilman Eduskunnan myötävaikutusta
- Ehdotus: Lisätään pelastuslain 6 §:ään uusi 4 momentti:
Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske yleisötilaisuuksia, joihin on laadittu 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma.

Palotarkastusten hallintomenettely olisi helposti parannettavissa

- Pelastuslakiesityksen 81 §: 1 momentin ongelmat voidaan typistää kahteen kohtaan:
 - Riippumatta puutteiden vakavuudesta, pelastusviranomaisen on havaitessaan ”puutteen” aina velvoitettu toimenpiteisiin
 - Ainoa mahdollinen toimenpide on korjausmääräyksen antaminen (asianosaista velvoittavan päätöksen antaminen)
- Seurauksia:
 - Hallinnollisesti raskas menettely, vaikka kyseessä olisi vähäinen puute
 - Jälkivalvontaa vähäistä, eli puutteiden korjaamista ei valvota
 - Asianosaisten kuuleminen ei toteudu, usein vain huoltomies mukana
 - Hallintolain 60 §:n vastainen tiedoksiantomenettely, vaikka kaikessa viranomaistoiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.
- Ehdotus: Muutetaan lain 81 §:n 1 momentin sanamuodot ”on määrättävä” -> ”voi määrätä”

Asumisturvallisuus on olennainen osa vanhusten palvelutarvetta

- Vielä vuoden 2012 vanhuspalveluiden perusteluissa tunnistettiin ikääntyneiden oikeus asua turvallisesti
- Painopisteen siirtyminen kotiin annettaviin palveluihin laitoshoidosta tulee johtamaan lisääntyneisiin palokuolemiin ja tapaturmiin, jos asunnon turvallisuutta ei huomioida
- Esitetyssä vanhuspalvelulaissa asumisen turvallisuutta ei riittävästi huomioida osana palvelutarpeen arviointia ja palveluiden tarjontaa
- Esitys: Lisätään keskeisiin normeihin hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen rinnalle turvallisuus (lakiesityksen 2, 5, 10, 12 ja 15 pykälät)

Kiitos!

twitter @KariTelaranta
email kari.telaranta (at) spek.fi

